

Dosarul nr. 3r-131/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: L.Holevițaia)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Bostan, A.Pahopol, V.Negru)

DECIZIE

5 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Întreprinderea Mixtă „Saleras Star” Societatea cu Răspundere Limitată împotriva
Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la contestarea refuzului și
restituirea sumei achitate cu titlu de taxă de licență la bugetul de stat,

împotriva încheierii din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respinsă cererea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la repunerea
în termen a cererii de apel și a fost declarat inadmisibil apelul depus de Ministerul
Finanțelor al Republicii Moldova,

c o n s t a t ă:

La 5 octombrie 2018, ÎM „Saleras Star” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la contestarea
refuzului și restituirea sumei achitate cu titlu de taxă de licență la bugetul de stat.

Prin hotărârea din 6 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost
admisă acțiunea ÎM „Saleras Star” și a fost constatată ilegalitatea refuzului Ministerului
Finanțelor nr. 15-06/906 din 12 septembrie 2018 privind restituirea taxei de licență. A
fost obligat Ministerul Finanțelor la restituirea sumei taxei de licență încasată.

La 26 februarie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Ministerul Finanțelor a
declarat apel împotriva hotărârii din 6 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Rîșcani.

Prin încheierea din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea
Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la repunerea în termen a
cererii de apel și a fost declarat inadmisibil apelul depus de Ministerul Finanțelor al
Republicii Moldova. (f.d. 110-113)

La 26 aprilie 2019, Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva încheierii din
9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea emisă, aceasta deoarece
este nefondată.

A considerat că cererea de apel a fost depusă în termen, aceasta deoarece la
ședințele de judecată din 7 noiembrie 2018, și respectiv 30 noiembrie 2018, a fost

depusă referința, finalizată examinarea cauzei în fond, audiate pledoariile și replicile, cu amânarea deliberării pentru 6 decembrie 2018.

A comunicat că reprezentantul Ministerului Finanțelor a fost în imposibilitate de a se prezenta la pronunțarea hotărârii, din motive întemeiate.

Suplimentar a indicat că nu a cunoscut despre soluția adoptată, până la parvenirea copieii hotărârii la 23 ianuarie 2019, prin intermediul oficiului poștal.

Ca urmare, având în vedere că nu a fost prezent reprezentantul la pronunțarea dispozitivului hotărârii, iar copia hotărârii a fost recepționată la 23 ianuarie 2019, apelul depus la 26 februarie 2019, este în termen, mai mult că a fost solicitată repunerea în termen.

Recurentul a solicitat, admiterea recursului, casarea încheierii din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, repunerea în termen a apelului și restituirea cauzei în instanța de apel, pentru examinarea fondului.

În conformitate cu art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa părților, dar date care ar confirma notificarea încheierii de către recurent la dosar lipsesc.

În circumstanțele relevate, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul declarat la 26 aprilie 2019 de Ministerul Finanțelor, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Examinând recursul în raport cu materialele cauzei, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează să fie respins din următoarele motive.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În această consecvență este notabil că articolul 258 alin. (3) din Codul administrativ, prevede că procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, procedura de contencios administrativ dedusă judecării în prezenta speță urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018. Or, din înțelesul articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ rezultă cert că procedurile de contencios administrativ care au fost inițiate până la intrarea în vigoare a Codului administrativ se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a acestui cod, conform prevederilor Legii nr. 116 din 19 iulie 2018.

Conform art. 243 alin.(1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța respinge recursul.

Sub acest aspect, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a reitera că în speță cererea de apel a fost depusă până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, iar drept consecință, prin prisma articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ, admisibilitatea cererii de recurs urmează a fi verificată conform prevederilor în vigoare la data depunerii acesteia.

În conformitate cu art. 230 Cod administrativ, încheierile judecătorești care se motivează se emit în procedură scrisă. Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează participanții la proces.

Articolul 195 din Codul administrativ prevede că procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art. 236 alin. (1) Cod administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărârea din 6 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă acțiunea ÎM „Saleras Star” și a fost constatată ilegalitatea refuzului Ministerului Finanțelor nr. 15-06/906 din 12 septembrie 2018 privind restituirea taxei de licență. A fost obligat Ministerul Finanțelor la restituirea sumei taxei de licență încasată. (f.d. 64)

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 7 noiembrie 2018 se constată că reprezentantul Ministerului Finanțelor a fost prezent, la fel și la ședința de examinare a cauzei în fond din 30 noiembrie 2018, la care au fost ascultate explicațiile și prezentate pledoariile în formă scrisă, iar pentru 6 decembrie 2018 a fost anunțată pronunțarea hotărârii, dânsul semnând recipisa de înștiințare. (f.d. 51, 59-63)

La 10 decembrie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a expediat în adresa Ministerului Finanțelor copia dispozitivului hotărârii din 6 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei. (f.d. 66-67)

Este cert și faptul că copia dispozitivului hotărârii din 6 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost recepționat la 23 ianuarie 2019. (f.d. 74)

La 26 februarie 2019, Ministerul Finanțelor a declarat apel împotriva hotărârii din 6 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 69-76)

Prin încheierea din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la repunerea în termen a

cererii de apel și a fost declarat inadmisibil apelul depus de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova. (f.d. 110-113)

Verificând legalitatea încheierii contestate, în limitele invocate în recurs, prin prisma respectării de către instanța de apel a normelor de drept procedural, la emiterea acesteia, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră că instanța de apel corect în temeiul art. 236 alin. (1) Cod administrativ a respins cererea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la repunerea în termen a cererii de apel și a declarat inadmisibil apelul depus de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 362 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În corespundere cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă coroborat cu dispozițiile art. 111 Cod de procedură civilă, termenul de exercitare a căii de atac, în ordine de apel, începe să curgă din ziua imediat următoare datei calendaristice emiterii și pronunțării hotărârii judecătorești și nu depinde de momentul comunicării actului judecătoresc de dispoziție.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că Ministerul Finanțelor a depus cererea de apel împotriva hotărârii din 6 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani doar la 26 februarie 2019 (f.d.69), cu încălcarea termenului imperativ de 30 de zile, de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prevăzut expres de art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Respectiv, în litigiul dedus judecății, termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii din 6 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a expirat la 9 ianuarie 2019 inclusiv, iar recurentul Ministerul Finanțelor a depus cerere de apel împotriva hotărârii respective, cu solicitarea repunerii în termen, abia la 26 februarie 2019, cu omiterea termenului de declarare a apelului.

Or, potrivit art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție evidențiază că Ministerul Finanțelor, fiind înștiințat legal despre ședința de judecată, depunând pladoarii pe marginea acțiunii în contencios administrativ, cunoscând despre litigiul aflat pe rolul instanței și recepționând copia dispozitivului hotărârii din 6 decembrie 2018, a declarat apel abia la 26 februarie 2019, în afara termenului de 30 de zile, cu solicitarea repunerii în termen. Or, Ministerul Finanțelor nu a fost lipsit de dreptul de a depune cerere de apel în termenul prevăzut la art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, care este de 30 de zile, de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, și anume, până la 9 ianuarie 2019, inclusiv.

Prin urmare, legislația nu prevede alte excepții privitor la termenul de declarare a apelului.

În accepțiunea art. 116 Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen. (3) La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură. Încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea de repunere în termen poate fi atacată cu recurs. Încheierea prin care s-a făcut repunerea în termen nu se supune recursului.

Având în susținere prevederile menționate, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că Ministerul Finanțelor solicitând repunerea în termenul de contestare, nu a prezentat probe plauzibile care dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului în termen.

Ca urmare, este justificată concluzia instanței de apel cu privire la netemeinicia cererii Ministerului Finanțelor cu privire la repunerea în termen, din care motiv corect a fost respinsă.

Totodată, argumentul recurentului referitor la faptul că a luat cunoștință cu dispozitivul hotărârii primei instanțe la 23 ianuarie 2019 și că apelul împotriva hotărârii a fost declarat la 22 februarie 2019, cu solicitarea repunerii în termen, nu poate fi reținut, deoarece Ministerul Finanțelor a cunoscut despre aflarea pe rol a cererii de chemare în judecată, data examinării acesteia și urma să îndeplinească în termen actele de procedură.

Materialul probator al cauzei mai denotă că de fapt cererea de apel a fost depusă la 26 februarie 2019, deoarece pe avizul de recepție și plicul anexat, nu este aplicată ștampila de intrare și ieșire a oficiului poștal.

În atare circumstanțe, se conchide că Ministerul Finanțelor a cunoscut cu certitudine despre litigiul în cauză, și urma să se informeze despre mersul examinării cauzei, inclusiv despre soluția adoptată, și respectiv să depună apelul în termen.

Aderent la cele expuse, instanța de recurs remarcă că folosirea cu buna-credință a drepturilor procedurale, prezumă că partea este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să respecte termenele prevăzute de lege.

În această ordine de idei, este cert că recurentul a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale și contrar prevederilor legale, nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

Pe cale de consecință, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decelează în consolidarea soluției sale, că instanța de apel corect a respins cererea Ministerului Finanțelor cu privire la repunerea în termen a cererii de

apel și a declarat inadmisibilă cererea de apel, ca fiind depusă după termenul prevăzut de lege.

Mai mult, având cunoștință despre existența prezentului litigiu și examinarea acestuia, Ministerul Finanțelor, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany nr.7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt însă ignorat de acesta, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea apelului.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CEDO pronunțată în cauza Ponomaryov vs Ucraina (03 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Astfel, reglementări similare au fost statuate de către înalta Curte și în cauzele Ceachir vs Moldova, Popov vs Moldova și Melnic vs Moldova, în care s-a menționat că prin neaducerea unui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat dreptul la un proces echitabil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Ministerul Finanțelor și a menține încheierea din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) și art. 243 alin. (3) Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide:

Se respinge recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Mariana Pitic

Tamara Chișca-Doneva